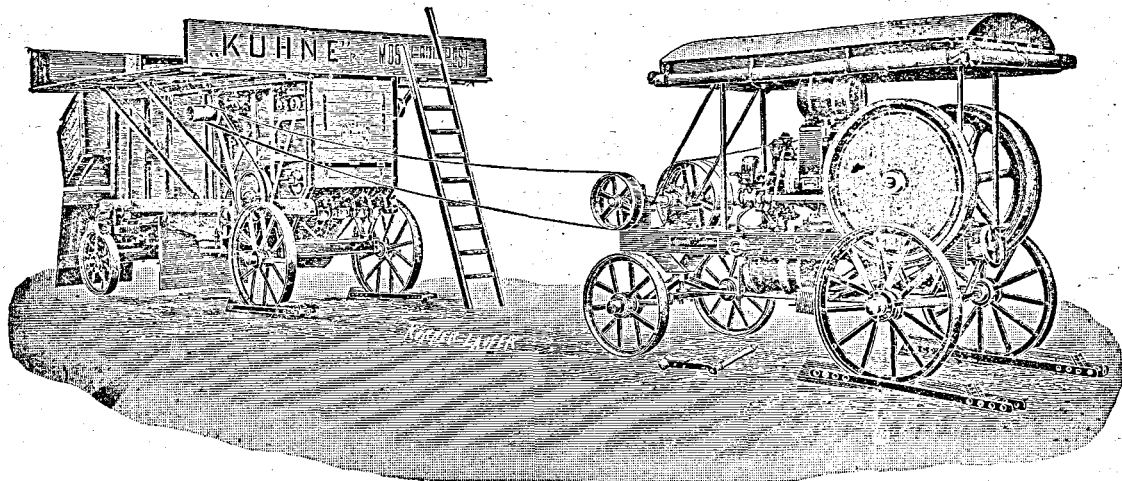

Mótorhajtású cséplőkészletek elsőrendű kivitelben.

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű „1912” Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-Osborne kévekötő-aratógépek, sortrá-gyázó „Royall Drill” vetőgépek

beszerezhető

'KÜHNE' mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Moson.**

FŐRAKTÁR:

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

2012

Fiókok saját kezelésben:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak, mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

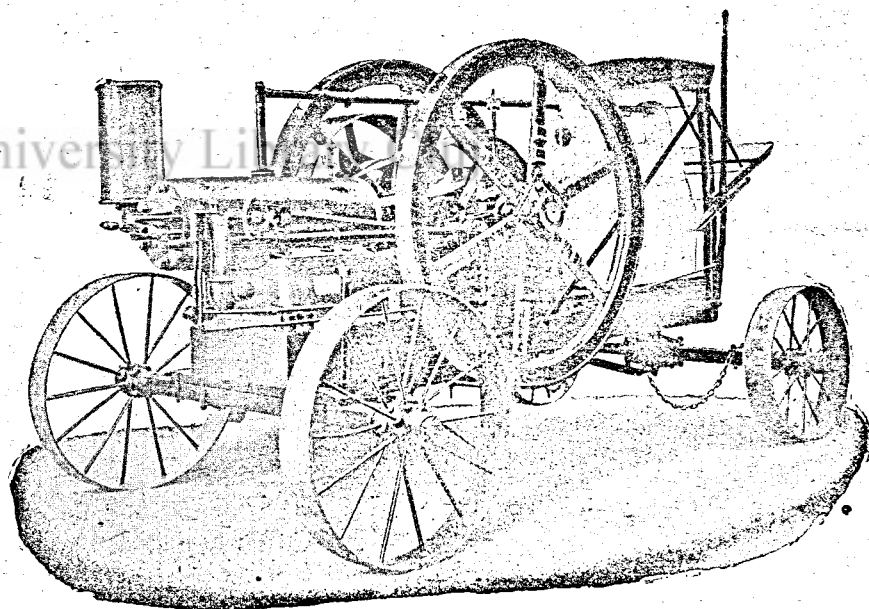
Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló, répvágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.)

2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

**International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.**

Mindennemű

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

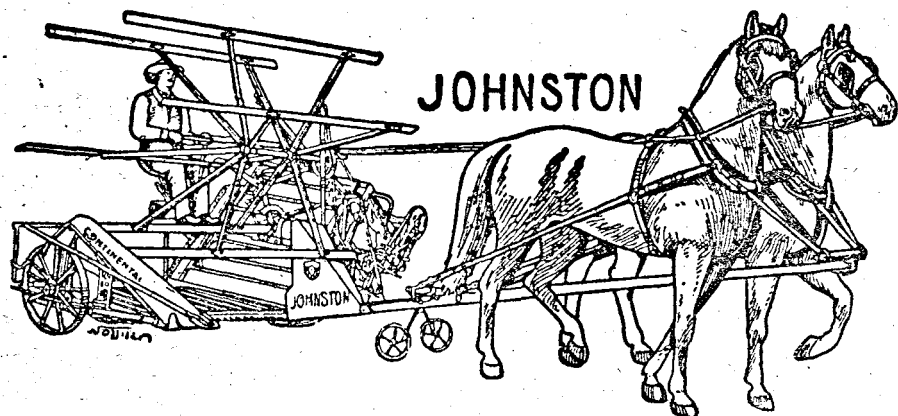
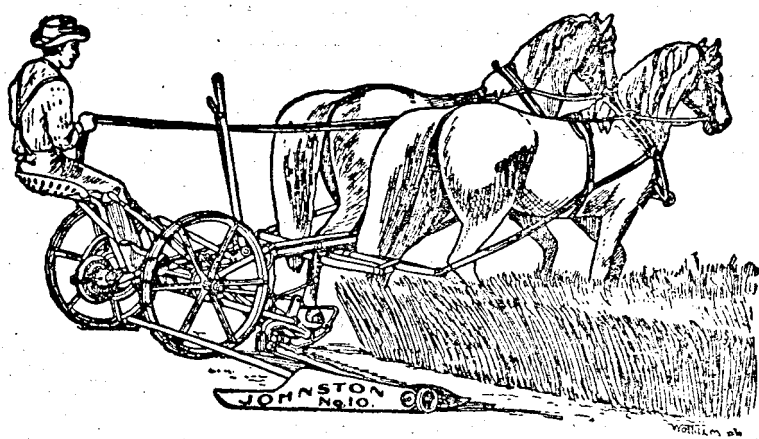
legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsás-boronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

Az eredeti amerikai
„Johnston“ kévekötöző,
 marokrakó-
 aratógépek, fűkaszálók és
 szénagyűjtőgereblyék

tökeletes munkájuknál, mint
 egyszerű és tartós szerkezetüknel fogva,
 minden gazda elismeri, hogy
 az első helyet foglalják el.

Ajánlattal és ábrás leirással készséggel szolgál:

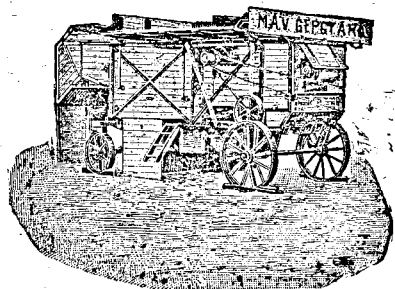
Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

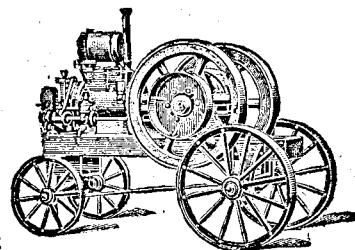
Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

2672

**Az állami gépgyár
 gyártmányai.**

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

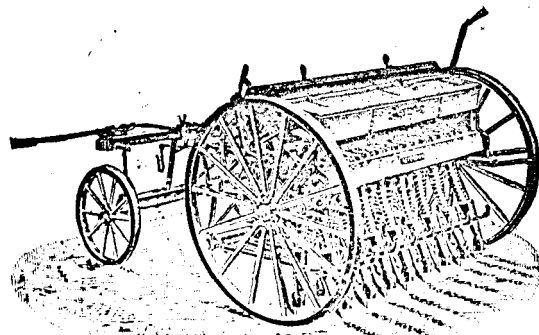
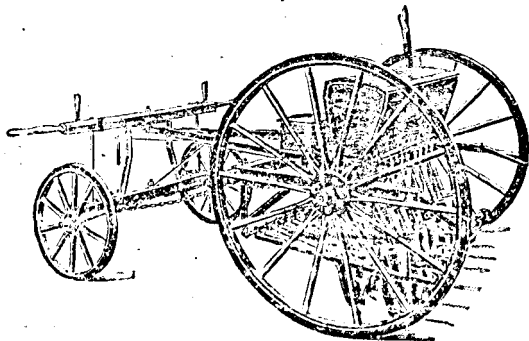
Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Rész-
 vénytársaság gyártmányai:

Losonci tolóhengeres,
Rekord meritókanalas rendszerű
 és szab. **Rekord II.**
 kombinált vetőgépek. — Különleges
répavetőgépek.

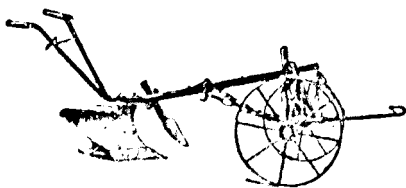

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű répakapák.

Különféle talajmívelő eszközök stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasútak Gépgyárának

Vezérügynöksége.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám. 2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A falu. Rubinek Gyula.	225
A kissármási földgáz és a „légsalétrom“ gyár- tás mai állapota Szmolka Nándor. Szász Ferenc.	226
Német impressziók a magyar lótenyésztésről.	228
Irodalmi szemle:	
Növénygazdasági Lapok.	219
Egyleti élet:	
Jegyzőkönyv.	229
Vegeyes közlemények:	
Halilozás. — Vetések állása és a mezőgazda- ság állapota. — A Bácsbodrog vármegyei kisgazdák Kolozsvárt. — A gazdasági egye- sületek állami támogatása — Tejelőverseny Kolozsváron. — A kolozsvári V-ik országos méhészeti kongresszus. — Országos állat- kiállítás Brassóban — Az első országos kukoricakiállításnak. stb.	230

Hirdetések.

A szabadalmazott

„JURENÁK“ EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-al többet szánt :
: cca 30%-al kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenak“ szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

A falu.

Irta: Rubinek Gyula, az O. M. G. E. igazgatója.

A vidék elnéptelenedése felett minket kosságnak a városok felé való özönlése csak két évtizeddel ezelőtt is ismeretlen fogalom volt előttünk. A külföld siránkozása a vidék, a falu elnéptelenedése felett minket többé-kevésbé hidegen hagyott.

Amióta azonban a kivándorlási láz népünket megszállta s egész falvakat elnéptelentett, amióta Budapest, de a többi vidéki városok nagyarányu fejlődése a vidékre mind erősebben érezteti felszívó hatását, amióta az olcsó és gyors közlekedés megkönnyítette a munkaalkalmaknak felkeresését és kihasználását, a vidék elnéptelenedésével — mint küszöbön álló általános veszélylyel — nekünk is számolnunk kell.

A faluból való menekülés vágya azonban nemcsak a munkás elemnél tapasztalható, de átragadt az a falusi intelligenciára is.

Rége bizony nálunk az ugynevezett város és falu között valami kevés különbség volt. Sáros, piszkos, egészségtelen volt egyik is, másik is, a kényelmi, egészségügyi, rendészeti kulturális intézményeknek hiányával volt mindkettő.

Az újabb idők rohamos fejlődése azonban óriási váltakozásokat idézett elő, amelyek a mérleget erősen a város javára bilentették s amely változások felett nekünk, akik a falu, a vidék érdekeit vagyunk hivatottak gondozni és ápolni, szemet hunynunk nem szabad és nem lehet, mert nyilvánvaló, hogy a nyugati országokban tapasztalható baj, a vidék elnéptelenedése bennünket is fenyeget.

Nehogy pedig egy újabb közegészségügyi tanács ránk olvassa, hogy a falu elnéptelenedése miatt csak a nagybirtok veri félre a harangokat, mert munkáskéz hiánya fenyegeti, ki kell jelentenem, hogy bár a falu elnéptelenedése a mezőgazdasági kultúra egyidejű hanyatlását jelenti, amelynek közvetve a város is kárát látja, ámde a várost ennél sokkal nagyobb közvetlen veszedelem fenyegeti a falu elnéptelenedése révén.

Bölcs előrelátással kell tehát a bajt megelőznünk olyképp, hogy amikor nem gáncoskodunk a főváros és többi városaink nagyarányu és örvendetes fejlődése miatt, nem feledkezünk meg a faluról sem, hanem minden rendelkezésünkre álló eszközzel arra törekszünk, hogy a falusi tartózkodást kellemessé, vonzóvá, otthonossá tegyük, hogy a falu is ugy egészségügyi, mint kulturális és kényelmi intézmények tekintetében a kellő arányok és anyagi erők figyelembevételével a várossal felvehesse a versenyt. Mi okozza a falu elnéptelenedését? Az óriási különbség, amely falu és város között tényleg fennáll. Ne kezdjük itt mindjárt a munkaalkalom bőségével, a könnyebb kereseti viszonyokkal, mert ezzel szemben áll a drágább megélhetés s ez egymagában nem vonná maga után a falu elnéptelenedését. A jobb kereseti viszonyok mellett azonban ott vannak a kényelmi és egészségügyi intézmények, mint járda, világítás, vízvezeték, csatornázás, fürdő, tiszta lakás, kórház, ingyen gyógykezelés, az iskoláztatás és önképzés olcsósága és lehetősége, a legkülönbözőbb olcsó szórakozások, melyeket megszokván, azokat nélkülözni nem tudja, odahaza pedig falujában még csak szerény méretben sem találja meg.

A kérdés már most az, hogy miként fogjunk a cselekvéshez. Nézetem az, hogy az összes, a falu érdekeivel törődő társadalmi testületek és szövetkezetek és a kormány bevonásával egy bizottság volna alakítandó, amelynek feladata volna a falusi jólét és az otthon ápolása tekintetében megindítandó mozgalom részleteit megállapítani s annak végrehajtásáról a meglévő s esetleg szükség szerint létesítendő szervek útján gondoskodni. Nem lehet kétség az iránt, hogy a törvényhatóságoknál ez a kezdeményezésünk visszhangra fog találni s érdekkörünkbe vonhatjuk ez uton az akció célpontját, a falut. Mert az az első feladat, hogy e mozgalom körébe vonassék be falvaink nagy többsége, ha lehet az összesség.

Adriance fűkaszálógépek

vezérképviselője a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

A kissármási földgáz és a „légsalétromgyártás mai állapota.*

Irták: Szmolka Nándor kir. bányamérnök és Szász Ferenc uradalmi intéző.

A mindig kutató emberi elmének — napjainkban — egyik legfőbb feladata a mindenféle termelés alapját képező, Isten teremtette földnek minél intenzivebb kihasználása — az emberiség boldogulására s már nem elégszik meg az eddig rendelkezésre álló segédezőkkel, hanem újakat keres. — Ilyenforma gondolatok születtek azon eszmét is, hogy az erdélyi Mezőségen egyik legfontosabb növényi tápanyag — a kálisó — után kufassanak a föld méhében s míg az eelső mélyfúrás, melyet Nagysármás határában végeztek, teljesen meddő volt, addig a második a kissármási olyan eredményeket szült, mely talán nagyobb jelentőségű, mintha azt találták volna, amit kerestek, mert nem kálisót fedeztek fel, hanem földgázt, még pedig olyan mennyiségben, hogy a jövőre való hatását csak képzelni lehet, de tudni nem. Hiszen gondoljuk csak el, hogy a kissármási gázkut 24 óránként (naponként) 864.000 (nyolcszázhatvannégyezer) köbméter mennyiségű majdnem abszolút tisztaságú (99%) metánt önt ki. Ezen földgáz hőértéke köbméterenként kb. 8500 kaloria (nyolcezeröttszáz) s ha az egész mennyiséget gázmotorok segélyével munkává alakítanánk át, úgy 12.000 (egyszázhuszezer) lóerőt tarthatnánk állandóan üzemben, melylyel bizony sok és óriási ipartelep lehetne állandóan üzemben tartani.

A gázkut maholnap 3 éves s ezen hosszú idő óta bizony nem sok történt annak kihasználására, mielőtt azonban e fölött pálcát törnénk, ne feledjük, hogy a természet eme mesés kincse csak egy fél évvel ezelőtt is teljesen zabolázatlan volt, ömlött ellenállhatatlanul s csak pár hónapja sikerült megfékezni. Ne feledjük el azt sem, hogy eddig csak egy (1) gázkut van feltárva Kissármáson, melynek esetleg valami baja is történhetik, mert vagy meggyulhat vagy felrobbanhat s épen ezért még a tavasszal Kissármás határában még 10 (tiz) biztosító kutat fúrnak.

Most mivel egyfelől a sikerült elzárás, másfelől a biztosító kutak furása, mintegy biztosítékot nyújt hatalmas tőkék virágzó befektetésére, megindult az érdeklődés az egész vonalon és sokféle gyár létesítésének jár a hire, de mezőgazdasági szempontból egyik sem oly nagyjelentőségű,

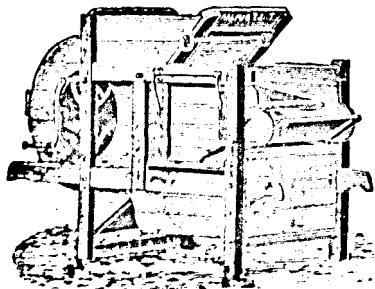
* E cikket lapunk munkatársának Szász Ferenc urad. intézőnek a felkérésére vesszük át a „Mezőgazdasági Szemle” március havi számából. Szerk.

mint a létesítendő *levegő salétromgyár*, mert hiszen ha meglesz, *a minthogy meg is lesz*, milyen gyönyörűen fog ölekezni a föld termékeny méhe a földet körülvevő kiaknázhatatlan levegőréteggel azért, hogy a föld felületét turkáló gazdának segítsen kenyeret keresni, segítse a «több termelésre» s ne csak segítse, hanem sokszor mentse is meg a végpusztulástól — vagy legalább nagy anyagi károsodástól. Mit jelent mind ez!? Jelenti a mesterséges N.-trágyák óriási jelentőségét, mert hiszen maholnap ott vagyunk, hogy még a legelmaradottabb gazdák is műtrágyázásra gondolnak és sajátságos, hogy legtöbb esetben a *műtrágya alatt csak foszfortrágyát értenek*, sokan talán nem is tudják, hogy még *másféle műtrágya is van a világon*, akik pedig tudják nem igen alkalmazzák — specielle itt a Mezőségen, mert úgy tartják, hogy kálitrágyák agyag talajaikon csak legfeljebb réteink trágyázásánál fizetik ki magukat, a N.-trágyák pedig drágák — s épen drágaságuk miatt nem is igen próbálkozik velük senki, s kinek nincs elegendő istállótrágyája, az nagy átlagban most is ugart tart s azt úgy ahogy megkösarazgatja. Vannak aztán tiszteleire méltó kivételek, kik zöldtrágyázással pótolják az istállótrágyát, melylyel humuszt is adván úgy vegyileg, mint fizikailag, javítják talajukat. Nem ez a fontos azonban, mert jól tudjuk, hogy a mesterséges N.-trágyák csakis mint kiegészítő trágyák szerepelhetnek jó talajokon, mert siralmas termést aratna az a gazda, ki egyébként sovány talaját mesterséges N.-trágyával meghajtaná — s hát aztán ha még ezen — első évben talán jó sikerre vezető egyoldalu trágyázást azután évről-évre folytatná? Mint fentebb is említettem, az lesz elsősorban reánk, környékbeli gazdákra nézve rendkívül fontos dolog, hogy ott a tőszomszédságban át fog menni a köztudatba a N.-trágya felsegítő jelentősége úgy, a hogy az már hál' Istennek hazánkban sok helyen ismeretes. Nem hallgathatjuk el az esetleg olcsón kapandó N.-trágyának abbéli jelentőségét sem, hogy aki pl. eddig minden 4-ik évben *zöldtrágyázott*, az kinyújthatja a turnusát 8 esztendőre, mert hiszen ha gondolom, hogy van elég humusz a földemben, akkor miért pótoljam a N.-t. drága zöldtrágyázással, mikor pótolhatom olcsóbb műtrágyával, természetesen foszfátrágyával kombináltan s teszem ezt azért, mert lejtős és sokszor távol fekvő tábláimon istállótrágyázásra nem is gondolhatok! Vagy aki Isten kegyelméből fekete színű humuszos, vályogos agyagföldön gazdál-

codik — mint sokan itt a Mezőségen — az ha megismerkedik az olcsó N.-el, de hogy is fog fekete ugart hagyni, mikor a foszfort meg nitrogént műtrágyával pótolhatja — a káliit meg jó őszi szántással, számítván az agyagtalajok minden nemén beálló természetes pótlásra. — Arról, hogy el fog maradni akkor az ugar *gyomirtó* hatása nálunk — a Mezőségen — ne beszéljen senki, mert ugaroláskor, sőt forgatáskor is, nem egyszer látható, hogy fejszével vágják az iga előtt az öles gyomokat. Arról se beszéljen senki, hogy jó legelő az ugar, mert vagy jó az ugarolás s akkor abszolúte nem jó legelő vagy pedig rossz legelő s akkor meg nem ugar — a szó igazi értelmében. Aki azt veti okul, hogy azért tart ugart, mert anélkül nem tudja megmivelni szántóját, mivel nem kap elegendő cselédséget, annak igaza van s azon bizony nem segít a gázkut, mert dacára annak, hogy hirtelen idegen munkásokat telepítenek, mégis sok munkaerőt fog elvenni a gazdától már maga a rengeteg építkezés. Arról sincs még legalább ez idő szerint szó, hogy a gázkut akár eredeti alakjában, akár villanyerőre változtatva olcsó *erőforrássá* szolgáljon a környékbeli gazdáknak. Egyszóval a mezőügyi munkáskérdést érzékenyen fogják érinteni a gázkut kötelékében felállítandó különböző gyárak.

Térjünk azonban vissza tárgyunkhoz, s mivel a *Mezőgazdasági Szemle* olvasóközönsége előtt ugyis ismeretes a mesterséges N.-trágyázás minden előnye, melynek itt a Mezőségen is meglesz a maga haszna, ha nem feledjük el, hogy *csak akkor alkalmazzuk*, ha a növénynek a többi tápanyagok is bőven rendelkezésre állanak, mint azt boldogult *Cserháti* tanár ur oly gyakran hangoztatta és aranyszavait a gyakorlat is igazolta és igazolja! Kellő fizikai állapotban lévő talajokon jól tudjuk, hogy tisztán műtrágyázással is mesés eredményeket érhetünk el s épen azért fog a hazánkban gyártott olcsó N.-trágya óriási jelentőséggel birni, mert a foszfortrágyák alkalmazása már kezd általános lenni, káliban még sok talaj bővelkedik, mert hisz tudjuk, hogy csak a homok és tőzeges talajok szántói s általában a rétek igénylik nagyobb mértékben, *legalább* is ez idő szerint — de a N.-t eddig épen drágasága miatt nem igen alkalmazták, még szántókon sem, nemhogy réteken, kaszálókon, legelőkon, hol szintén meg van az üdvös hatása.

Egy a baj, hogy mindenféle mesterséges N.-trágya csak egy évre hat és az

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európaszerte első helyen elismert kltünő szerkezettű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

is, hogy inkább száraznak mondható mezőségi klímánk alatt esetleg nem érvényesül. Mindezekre megadja az igazi feleletet a praxis — mely a felett már is döntött, hogy mint kiegészítő, jobban mondva felfestítő trágyák — a könnyen oldódó mesterséges N.-trágyák beváltak! A N.-trágyáknak mint *sótrágyáknak* hatása régóta ismeretes s ha erre is alkalmas lesz a kissármási levegő-nitrogén, már magában ez a körülmény is legszebb reményekre jogosít, mert akkor eljön az az idő, hogy őszi vetéseinket foszfor- és nitrogéntrágyák keverékével sortrágyázzuk s ha a tél mostohasága, a szeles, száraz tavasz megsanyargatja vetésünket, egy kis N. fejtrágyázással próbálunk segíteni rajta.

Lássuk már most, hogy milyen formán fog készülni a kissármási «levegő-salétrom».

A «Mezőgazd. Szemle» 1911. évi december havi füzetében *enési Dorner Béla* a «Kereskedelmi trágyákról» írt cikksorozatában «A norvég salétrom» gyártásánál bőven leírja, hogy a norvég vizeséseknél létesített hatalmas villanytelepek segítségével miképpen állítják elő a levegőből magas hőfoku villanyos lánggal a norvég mészsálétromot s most, mielőtt hozzáfognánk a kissármási salétrom gyártásának leírásához, egy kis ismétlésbe bocsátkozunk, mert mi is megemlítjük a norvégiai eljárást.

Az eljárás alapja az, hogy ha a levegőt magas hőfoknál elégetjük, annak két fő alkotó rész, az O. és N. — nitrogén-oxid alakul, mely lehűtve salétromsavvá, illetőleg salétrommá lesz s így a salétrom tulajdonképpen N. és O. vegyülete. Nagy hőfoknál ugyanis az oxigén és nitrogén vegyi egyensúlya olyan, hogy nitrogén-oxid keletkezik, így pld. 2000 fok C-nál 1%, 2300 fok C-nál 2% nitrogén-oxid keletkezik, mely megfelelő kezelés, továbbá kb. 600 fok C-ra való lehűtés által kicsapható. A magas hőfok előállítása óriási és olcsó energiát követel, pld. a «Badische Anilin und Sodafabrik» cég a Norvégiában lévő hatalmas vizierőket használja fel e célra oly módon, hogy a vizierőből elektromos dynamók segítségével áramot fejleszt s Volta-ívekben nyeri a szükséges hőt, illetőleg lángot, mely *Birkeland* és *Eyde*-féle eljárás szerint korongalaku, *Schönherr Ottó* szerinti eljárás szerint pedig, aki különben a fenti cég fővegyésze, — hosszukás alakú. A *Birkeland* és *Eyde*-féle eljárás szerint egy tonna, 15% N.-t tartalmazó salétrom előállítására 2 és fél lóerő iv szükséges.

Miután a Nitrogén-oxid képződésére megfelelő magas hőfok szükséges, gondolkodtak azon, egy olyan eljárás feltalálá-

sán, melynél a magas hőfokot *elektromos* erő nélkül állítsák elő, közvetlen elégetéssel és ez sikerült is és az 1910. évi március hó 29-én kelt 48,426. számú magyar szabadalom «Bender»-féle eljárás néven írja le. *Bender* kísérletképpen különböző tüzelőanyagokat vett (szén, világítógáz, stb.) s kitünt, hogy a levegő bármely lángban elégethető, ha a levegőt a szükséges *eudothermikus* folyamat keresztülvitelére szükséges hőfok-emelése céljából megfelelőleg kezeljük s így kitünt az is, hogy speciel a kissármási földgázt — közvetlenül — minden villamosárammá való alakítás nélkül használhatjuk *nitrogén-oxidnak* mint a salétrom alapanyagának előállítására. Ez által kisebbé válik a beruházás költsége s így gazdaságosabb lesz a termelés. Mig az elektromos eljárásnál nagy beruházásokat igénylő gázmotorok, dynamók, transzformátorok és villanyos ivfénykemencékre van szükség, addig a *Bender*-féle eljárásnál egyszerű kemencék állíthatók fel, amelyekbe az elégetendő levegő erőgépekkel megfelelőleg előkészítetik s a kemencékben egyszerű eljárással keletkezik a nitrogén-oxid. *Ezzel kb. 30% megtakarítás érhető el!*

A szabadalmazott *Bender*-féle eljárásra berendezendő levegősalétromgyár gyakorlati berendezésének tanulmányozására Kissármáson a gázkut közvetlen szomszédságában egy kísérleti telep létesült, mely nagyban végzendő kísérletek végzésére rendeztetett be, megállapítandó, mennyi földgáz van szükség, bizonyos mennyiségű nitrogén-oxid, illetőleg salétromsav előállítására, milyen az előállított termény s milyenek azon gyakorlati eljárások, amelyek a létesítendő nagy műtrágyagyár berendezésénél figyelembe veendő a gazdaságos üzem szempontjából.

A laboratóriumban végeztetnek az elemzések, a műhelyben a műtrágya próbagyártása.

A laboratórium berendezése más gáz-elemzésre berendezett kis laboratóriummal azonos, a műhely berendezése pedig a következő:

Egy *Plewa E.*-féle 4 HP gázmotor transzmisszióval víztartányokat tápláló szivattyúval, ventilátorral, 2 tartány a gázmotorhoz és salétromsavgyártáshoz szükséges hűtővíz számára, egy levegőtartány, egy oxigéntartány, egy levegő és oxigén keverékére szükséges tartány, nitrozus gőzöket termelő kemence, a nitrozus gőzök hűtésére és felfogására szolgáló edények és a salétromsav töményítésére szolgáló berendezés. Ugy a műhely, mint a laboratórium *gázvilágításra* van berendezve, *gázkályhák* segítségével fűthető. A kísérleti telep még 1911. évi

november havában épült s december hó 11-én üzembe helyeztetett.

A kísérleti telepen a levegősalétromgyártásának *lényege* a következő: a nitrozus gőzöket termelő kemencébe a megfelelő tartányból levegő és oxigén keverékét, valamint a gázvezetékéből földgázt vezetnek be s ezt elégetik. Az égési hő 2300 fok C s itt ezen magas hőnél a levegő nitrogénje nitrogén-oxidá válik. A keletkező nitrozus gőzöket két hűtőn vezetik át s egy megfelelő edényben vízzel elnyelnek, ez szolgáltatja a híg salétromsavat, melyet ha szükséges, töményíteni lehet. A híg salétromsavat megfelelő lombikban *konyhasóval* főzik, miközben cserebomlás áll be s a klór részint mint klórgáz, részint mint sósavgáz távozik el s nátriumnitrát marad vissza, melyből befőzés és hűtés által kristályos nátronsalétrom válik ki. Ezen nyers termény, mely híg salétromsavból nyeretett, 16.3% kötött nitrogént tartalmaz. *A nitrogéntartalom töményítés által fokozható.*

Amint láthatjuk, meglehetősen egyszerű folyamat az, amely végeredményben *értékes műtrágyát* szolgáltat s e mellett egy egész csomó *mellékterményt*, mely szintén jól értékesíthető.

A kísérleti telepen nyert eredményekkel a kísérletezők *várakozáson felül voltak megelégedve*, ami arra indította őket, hogy az ezen alapon berendezendő *nagy-szabású műtrágyagyár* létesítéséhez a szükséges lépéseket megtegyék.

Ezek alapján tervbe vették egy oly levegősalétromgyár létesítését, melybe 2 és fél millió korona álló tőkét fektetnek be s naponta kb. 200,000 köbméter földgázt fognak felhasználni. A gyár a szabadalmazott *Bender*-féle eljárás alapján készül s salétromsavnak, salétromsónak, sósavnak, kloritoknak és nátronsalétromnak előállítására rendezik be. A gyár felépítését még ez év tavaszán kezdik meg s valószínűleg *jövő évben már üzembe helyezik*. Miután 1 kg. salétromsavnátron előállítására kb. 4 köbméter földgáz szükséges, a biztosított 200,000 köbméter földgázból napi 50 tonnát lehetne termelni, mely 300 üzemi napol véve, 15,000 tonna évi termelésnek felel meg. A salétromsavból *konyhasóval* való befőzés által nyerik a *nátronsalétromot* vagy *chilesalétromot*, mely mint ilyen a műtrágyát szolgáltatja. A termény nagyon tiszta, miután előállításánál főrészt gáznemű anyagok szerepelnek. S most már csak az az óhajunk, hogy ez a levegősalétromgyár mielőbb felépüljön s üzemben legyen, hogy a hazai s így a mezőségi mezőgazdaság is mielőbb teljes mértékben felvirágozhasson.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-madrágok, gallérok, kószolók és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyszat szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta ju és nagyságu szalon, ebéd- és futá-szőnyeg, gyapju és csipkefüg-gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

Német impressiók a magyar ló-tenyésztésről.

I.

A Németországi Gazdasági Egyesület 1911-ben társas kirándulást rendezett Magyarországra. Ennek a kirándulásnak egyik célja az volt, hogy a német gazdák megismerkedjenek közelebről Magyarország lótenyésztésével. A kiránduló társaság részére Rau Gusztáv, az ismert német hypologus, egy rövid kalauzt állított össze a kirándulás előtt, most pedig a látottakkal kibővítve, a Németországi Gazdasági Egyesület felkérésére, kalauzát ismét megírta és Berlinben egy külön kis füzet alakjában is kiadva, mindenki által hozzáférhetővé tette. E kis füzetet szerkesztőségünknek is megküldték, melyről lapunk egyik előző számának «Iradalmi rovatában» már megemlékeztünk, most pedig fordításban közöljük a füzet első általános fejezetét, mely igen éles látással és nagy szakavatottságra valló tollal tárgyalja hazánk lótenyésztését. Az érdekes leírást itt adjuk:

«A ló Magyarország kulturájában nagy szerepet játszik. Sehol nincs oly szoros kapcsolatban a nép történelmével a lótenyésztés, mint Magyarországon és sehol sem követeli ezt úgy meg a nemzeti jelleg, mint éppen a Magyarföldön. Az anyagot a mai magyar lóhoz az a kicsiny ló szolgáltatta, amelyet a magyarok 1000 évvel ezelőtt, amikor az országot elfoglalták, az országba hoztak. Amikor a Tigris és az Eufratestől idejöttek, keleti véreű lovat lovagoltak, ez volt az őse, a mai kemény kötésű, szívós magyar lónak. Az éghajlati és talajviszonyok együttesen nevelték. A kemény munka mellett, amelyet a magyar a lóvától megkövetel, megtartotta mindvégig a keménységét és ellenálló képességét.

Sehol, Irországon kívül, nem találunk oly fanatikus lovast, mint Magyarföldön. Ez a nagy lószereket nem csak az egyes osztályok különös kedvtelése, osztozik benne minden osztály: a gazdag mágnás nagy jószágain és nagy tenyésztésében ép oly előszeretettel üzi a tenyésztést, mint kis gazdaságában a paraszt. Mindenik büszkeségét találja benne, hogy jó lóva legyen és saját körében egy jó fogattal tűnjön föl. Minden tenyésztet a maga körén belül jó, beszéljünk akár egy régi mágnás tenyésztetnek a gyors, «repülő» jukkeréről, avagy a parasztnak a kicsiny hegyi lóváról, (Landpferd) amely a szükös nevelés és takarmányozás mellett is kiváló munkát teljesít. A közönséges magyar hegyi lótól föl egészen a legjobb magán tenyésztetből gondos tenyész kiválasztás, nevelés és takarmányozás mellett kikerült lóig, tenyészteti körökön kívül is, mondhatjuk az egész világon ismeretesek és ki is kerülnek az egész világba.

Mióta az export Franciaország (ahol a magyar ló főként mint kocsiló szerepelt) és Németország felé csökkent, azóta ellátja Magyarország az összes Balkán államokat lóval (Románia bevitele évente kb. 6000 drb.). Itália is a lovasságához szükséges lovak nagy részét Magyarországról szerzi be, azonkívül igen sok kocsiló is vásárol.

A magyar ló típusa, habár különböző is, mégis egészében oly kifejező és annyira jellegzetes, hogy az könnyen felismerhető. A paripának van valami jellemző sajátossága, mely hazája bélyegét magán viseli: nemes, könnyű, acélos, száraz izmu, csontozata amily fejlett, ép oly tiszta, kemény és erős, körvonalaiban szögletes és éles, fara kissé csapott. A nyak gyakran a szarvasnyak felé hajlik; a csontos, száraz, nemes fej, a nagy mandula szemekkel, elárulja a ló nemességét és tüzeségét. Az egész ló olyan, mint egy ördög, azaz rendkívül edzett, erős tüdeje mellett szerfölött ügyes és temperamentumos.

Ilyen a javarésze a magyar nép kezén levő lónak, amelynek tulajdonságai külsőleg és belsőleg megkivánják hazájuk száraz klímáját. (Előfordul u. i. hogy májustól egészen télig alig esik eső.) A takarmány többnyire tápdus réti széná, takarékos adagolással. Ezen nemes ló mellett, melynek nagy része a Nagy-Magyar-Alföldről származik, van még egy nagyobb, erősebb és kevésbé száraz, puhább lova a népek, amelylyel még a különböző fajták leírásánál találkozni fogunk.

A tenyészlovak megjavított fajtái e primitív, nép kezén levő lónak, rendszeren nagyobbak, erősebbek, jobb testalkatúak, jobb takarmányozás és nevelés mellett. Aszerint amint inkább angol, vagy arab vér csörgedezik ereikben, a típus különböző. Az angol vér mind jobban és jobban előtérbe nyomul. Az arab ló a népies lótenyésztésnél, hol az szerepel, igen nagy hasznot hajt, mert takarékos tartás mellett is, megőrzi edzettségét és finomságát. Véleményünk szerint a népies lótenyésztés már meglehetősen sok angol vért használt a tenyésztéshez, talán a szükségnél többet is. Ott ugyanis, ahol állandó a bevétel által az angol vérrrel való keresztezés, a népies ló vérmérséklet dolgában javul, magasabb nivón áll, de egyszersmind jobb táplálást is igényel. Ha nem tart lépést a vér bevételével a jobb takarmány is, úgy a lovak igen finomak, igen könnyűek és igen hevesek lesznek.

A csontozatra Magyarországon nagyon ügyelnek, mert a mélyebb szántás, a minden tekintetben fokozódó mezőgazdasági munka, az ország fejlett ipara, mindinkább megkövetelik egy erős csontozatú lónak az előállítását, kitenyésztését. Manapság mindenek előtt az erősebb lovat keresik és így az jobban is értékesíthető. Egyes vidékeken most hidegvérű ménekkel történik a keresztezés; ezek a vidékek még kicsinyek, de egy tiszta hidegvérű tenyésztéshez az ország legnagyobb részében hiányzanak a feltételek, mert sem elég buja legelők nincsenek, sem a parasztnak chez megfelelő takarmánya nincsen.

A keresztezett utódokat nem nevelik fel Magyarországon, hanem értékesítés végett elviszik felső Itáliába. A termékeny Pó-völgye tudvalevőleg igen kedvező feltételeket nyújt a nehéz lovak felnevelésére. Az olasz kormány az utóbbi időben a felső olaszországi Reggio Emilia-féle méntelepen, azonkívül Krémában és Ferrarában sok belga mént állított be.

Ha ismerjük a tenyésztet keletkezését, irányát és történetét, tudjuk milyen célt szolgál, az idők folyamán milyen változásokon ment át, milyen tulajdonságokat rögzített az a tenyésztet, jobban megtudjuk bírálni annak az értékét is.

Alábbiakban megkísérlem egy pár magyar méntelepnek az ismertetését adni és előzetes felvilágosításokkal szolgálni azokról a méntelepekről, amelyeket még nem ismerünk, hogy a látandókra gazdatársaim figyelmét felhívjam.

Az egyes méntelepekbe való betekintés előtt, még egyszer óhajtom röviden ismertetni a magyarországi lótenyésztést, az állami méntelepek szervezetét.

Magyarország lótenyésztésének a vezetése a földmivelésügyi miniszterium kezében van, mely öt tenyészirányt (Pferdezucht-district) követ. Kivánatos lesz a következőknél az ország térképét kezünkbe venni.

1. Az egyik tenyészirány fellelhető az országnak Alsó-Ausztriával és Stájerországgal határos részén. Itt tenyésztik a hidegvérű, nehéz ígás lovakat, tulnyomólag nori és ardenni ménekkel keresztezve. Így látjuk ezt Vas-, Zala-, Sopron- és Mosonvármegyékben. A Morvaországgal határos területen részben ígás, részben pedig nehéz kocsilókat tenyésztetnek. A térképen ez, mintegy széles vonal látható és egyszersmind határvonala is ez a magyar nemesló tenyésztésének. Zala megyében vannak a hidegvérű ménnek a legnagyobb számban.

2. Egy másik tenyészirány kiterjed: Somogy-, Fehér- (62 áll. mén.), Tolna- (66 áll. mén, miből 42 angol félvér), Veszprém-, részben Komáromvármegyére (92 áll. fedező mén) és Esztergomvármegyének a Duna jobb partján elterülő részére, a Balaton-tó környékére és a bakonyi erdő oldalaira. Ezen a területen nemes hálás és nagy munkabíró kocsilókat tenyésztetnek. Ezen terület határain belül fekszenek a bábolnai és kisbéri állami méntelepek.

3. Egy harmadik tenyészirány a Kárpát hegyvidékén: Árva-, Szepes- és Máramarosvármegyékben lelhető fel (utóbbi vármegyében kevés tenyésztet, tulnyomólag arab vérrrel). Azonkívül ez az irány uralkodik az erdélyi hegyvidékeknek Brassó-, Hunyadvármegyéiben és Krassó-Szörényvármegyében. E területen kicsiny, kemény hegyi lovat tenyésztetnek nagyszámban. Az erdélyi hegyi lovak jobbak mint a felső-magyarországiak.

4. A negyedik tenyészirány a részben dombos, részben völgyes erdélyi vidékeken, jó rétekben és levegőkben bővelkedő vidékeken lelhető fel. Itt teremnek a kitünő remondák, amelyek egy nagy része már két-éves korában Romániába kerül.

5. Az ötödik tenyészirány a legnagyobb területre terjedő, s egyszersmind a legfontosabb is. Ez felöleli ugyszólván az egész Nagy-Magyar-Alföldet. Itt üzik a lótenyésztést a legintenzívebb módon. Ez az ötödik tenyészirány négy kisebb területre oszlik.

(Folyt. köv.)

IRODALMI SZEMLE.

Növénygazdasági Lapok címen Lip-tai Albert a múlt hónapban indított meg egy növényvédelmi és kísérleti szakköz-
lönyt. A nagy gonddal és utánjárással szer-
kesztett lapanak most jelent meg 2. száma.
Munkatársai sorában az ország legelső
szakfőit látjuk. A szakközlemények ro-
vata után külön rovat áll rendelkezésére
a gazdaközönségnek is, az egyes növény-
termelési dolgoknak gyakorlati oldaláról
való megvitatására. A lap szerkesztősége és
kiadóhivatala: Budapest, X. ker. Delej-utca
25. Előfizetés egy évre 8 kor.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozsmegyei szakosztá-
lyának 1912. évi április hó 25-én tartott
intéző-bizottsági gyűléséről.

Jelen voltak: Dózsa Endre alispán elnök-
lete alatt Lészay Ferenc, Barcsay Tamás, Fe-
kete Antal, gy. Rosenberger Sándor, Juhász
Árpád, dr. Péter Béla, Tokaji László E. G. E.
titkár és dr. Cséser Lajos sz. o. előadó.

1. Elnök megnyitja a gyűlést, a jegyző-
könyv hitelesítésére felkéri Juhász Árpád és
Rosenberger Sándor tagokat.

2. Előadó jelenti, hogy az E. G. E. áp-
rilis 17-i rendes közgyűlésén az általános
tisztújító választás alkalmával megválasztottak:
Dózsa Endre eddigi alelnök a sz. o. elnökévé,
Barcsay Tamás és dr. Péter Béla sz. o. ale-
nökökké és dr. Cséser Lajos sz. o. előadójává.
Kéri ezen választást tudomásul venni.

Fekete Antal bizottsági tag melegen
üdvözi az elnökséget, Isten áldását kéri
működésükre, hogy úgy a mezőgazdaság, vala-
mint a vidéki gazdakörök és kisgazdák javára
sokat dolgozhassanak — úgy véli, hogy a bi-
zottság érzelmeit tolmácsolja.

Dózsa Endre elnök megköszöni az üd-
völetet úgy a maga, mint elnöktársai nevében,
különösen köszöni az anyaegyletnek az E. G.
E.-nek, hogy ezen fontos tisztségre megválasz-
tották, odaadó működést ígér, ehhez kéri a
szakosztály tagjainak támogatását.

Javasolja, hogy elődjét gróf Bánffy Mik-
lóst a szakosztály tiszteletbeli elnökévé vá-
lasszák meg.

Egyhangulag és örömmel megválasztják
gróf Bánffy Miklóst a sz. o. tiszteletbeli elnö-
kévé, erről őt külön átiratban fogják tudósí-
tani.

3. Olvassatik a földm. Miniszter leirata:
a gazdasági munkásbiztosítási törvény újítá-
sáról. — Tudomásul szolgál a népies falusi
előadások folyamán ismertetni fogják.

4. Olvassatik u. a. leirata a vajversenyek
szabályzatának reformjáról. — Tudomásul szol-
gál, az Erdélyi Gazdában közöltetik.

5. Olvassatik Kolozsmegye alispánjá-
nak átirata: hol lehetne Kolozsmegyében
szaktanítói gazdasági iskolákat létesíteni. —
Többek hozzászólása után első helyen Bánffy-
hunyadot jelölték, azután Nagysármást, Mocsot,
Tekét, Váralmást — közigazgatási uton és
irányban megkezdik a tárgyalásokat.

6. U. a. átirata olvassatik: Középföld köz-
ség tagosításának megengedhetőségét tárgyaló
bizottságba, a sz. o. tagot jelöljön.

Annak idején Wolszky Győző küldetett
kl a bizottságba, ez már el is járt küldetésé-
ben és a tagosítási eljárást megengedhető-
nek találta. — Tudomásul szolgál.

7. U. a. átiratában olvassatik a főszo-
lga-bírói jelentések a sz. o. téli falusi előadásairól.
— Tudomásul szolgál azzal, hogy célszerű
lenne, ha a közigazgatási járási hatóságok a
gazdakörököt többször ellenőriznék.

8. Előadó jelentést tesz a községi ken-
deráztatók létesítéséről és tervezéséről. — Szak-
osztály felkéri az alispáni hivatalt, hogy a
vállalkozó községekben létesítendő mesterséges

kenderáztató telepek helyszinlelését és terve-
zését a kulturmérnöki hivatalnál sürgesse meg.

9. Előadó előterjeszti az idei szakosztá-
lyi tanulmányi kirándulások tervét. — Elha-
tározták, hogy a május 16-i brassói orsz. ál-
latkiállítás megtekintésére kirándulást tervez-
nek; június elején a gazdakörök bevonásával
kirándulást rendezünk a kolozsvári gazdasági
akadémia telepére; s ha jelentkező akad részt
vesznek a siófoki orsz. gazdakongresszuson —
Tudomásul szolgál, a kivitellel az elnökséget
bizzák meg.

10. Előadó betérjeszti a vármegye 3 köz-
ségében kisgazdáknak rendezendő szántásver-
seny tervét. — Elfogadatik azzal, hogy szán-
tásversenyt a nyár elején Magyarapuson, Kö-
zép-lakon tartanak és a székelyföldi kirendeltség
támogatását kikérik.

11. Előadó jelenti, hogy a szakosztály
tagjaiul jelentkezett: a bánffyhunyadi, katonai,
kiskapusi, magyarapusi, györgyfalvi gazdakör.
— Örvedetes tudomásul szolgál, felvételnek
a tagok sorába s címökre az Erdélyi Gazda
hiv. lapot megindítják.

12. Előadó jelentést tesz, hogy bár még
februárban tettek felterjesztést a földm. minisz-
teriumhoz a szokásos ügyviteli költség állam-
segély engedélyezésért, mégis most a vármegyei
gazdasági egyletnek 10 esztendőre ki-
látásba helyezett rendszeres segélytervezetből
kimaradt a szakosztály. — Többek hozzászólá-
sa után elhatározták, felkéri az alispánt,
tenne ez ügyben a miniszteriumhoz előterjesz-
tést, mert a sz. o. nemcsak egyleti dolgokat
végez — de a megyei mezőgazdasági bizott-
ság teendőit is rendszeresen ellátja s fokozot-
tabb működéshez szintén van államsegélyre
szüksége — mert tagdíj jövedelme csekély.

13. Ezen esetből kifolyólag felveti az esz-
mét előadó, nem-e kellene belépni a szakosztá-
lynak a Gazdasági Egyletek Országos Szös
vetségébe (Budapest), hogy kifelé is, országo-
gazdatestületekkel is kontaktusba jussanak. —
Többek hozzászólása után, a tárgyalások meg-
kezdésével elnökség megbízatik.

14. Előadó jelentést tesz az 1913 febr.
hóban Budapestén rendezendő országos tengeri-
kiállításról, hogy Kolozsmegye gazdáinak is
részt kellene venni. — Elhatározták a részvé-
telt, a rendezésre Juhász Árpád tanárt kéri
fel, a kivitellel az elnökséget bizzák meg.

15. Több tárgy nem lévén, az ülés be-
zárattott.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Halálozás. Göcsi Nagy Elek, mőcsi
földbirtokos, Kolozsvármegye törvényhatósági
bizottságának tagja, f. hó 3-án, 58 éves korá-
ban meghalt. Temetése nagy részvét mellett
folyt le Mőcsön. A temetésen a nagyszámu ro-
konságok kívül, több birtokos is volt ott, kik
az elhunynak barátai és ismerősei voltak. A ra-
vatalra igen sokan helyeztek koszorut.

— Vetések állása és a mezőgazdaság
állpota. (A m. kir. földmívelésügyi miniszterhez
a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelen-
lések szerint.) A kedvezőtlen időjárás az
ország legnagyobb részében minden ter-
mény fejlődésére káros volt s ezeken ki-
vül nagyban akadályozta a még hátra-
lévő tavaszi munkálatok befejezését, mel-
lyet csak az április második felében be-
állt szárazabb időben lehetett végezni.

Az őszi buzavetések fejlődése, egy-
részt az április hó elején kapott túlságos
sok és hideg eső miatt, másrészt az éjjeli
fagyok következtében, megakadt.

Hogy az április havi rendellenes idő-
járás mennyiben volt hasznos, vagy ká-
ros az ország várható terméshozama
szempontjából a vetésekre, azt tulajdon-
képpen csak a májusi időjárás fogja el-
dönteni, mely ha meleg és elég csapadék-
dus lesz, nemcsak az eddigi károsodást,
illetve visszaesést hozhatja helyre, hanem

A buzavetések ezidőszerinti állapotát
az egész országra nézve nem lehet egyön-
tetlenül elbírálni, mert azok a talaj-, az idő-
járás- és helyi viszonyoknak megfelelően
országrészenként különbözők, de nagyban
és egészben, ha a májusi időjárás kedvező
lesz, az ország buzatermése is kedvező
átlagot abhat.

Az éjjeli fagyok és hideg szelek a
buza fejlődését sok helyen megakasztot-
ták. Felső levelei megvörösödtek. Helyen-
ként talajvizokozta sárgulás mutatkozik.
Néhol pedig gazos. A magasabb fekvésű
földeken jól áll. Az utolsó hét a buza fejlő-
désére kedvező volt. Szárba hajt. Néhol pe-
dig csekély gabonafutrinka- és hesszeni
légykár észlelhető.

Az erdélyi vármegyékben a korai bu-
zavetések igen jók, a későiek azonban a
hideg, szeles időjárás folytán megriktul-
tak. Rovarkár nincs. Kisküküllő vár-
megye hegyes helyein a rozsdá felleptét
jelzik. A mélyen fekvő helyeken a gya-
kori eső következtében megsárgultak.

Az őszi rozsvetések az áprilisi ked-
vezőtlen időjárás alatt helyenként megriktul-
tak, általában véve még mindig elég
erősek, sőt helyenként tulbuják. A fagy-
kárók már kezdenek eltűnni. Helyenként
már kalászba hajt. Kedvező időjárásban
még sokat javulhat. Az erdélyi vármegye-
kben a hidegnek jobban kitétt helye-
ken ritka, gyenge és megsárgult, a védet-
tebb helyeken azonban jól fejlődik s erő-
teljes szálu.

A tavaszi buza és rozs, valamint az
árpa és zab vetések a hibeg időjárás miatt
későn keltek s igen lassan fejlődnek. A
tengeri vetését részben már bevégezték,
részben most végzik. A hűvös időjárás
miatt az elvetett mag nehezen kél. A bur-
gonya ültetését nagy részben befejezték s
csak ott van még folyamatban, ahol a
talaj nedvessége miatt későn foghattak
hozzá e munkához. A korán ültetett bur-
gonya most kezd kelni, erre azonban me-
legebb idő kellene. A repce vetéseket a
tavaszi fagyok nagyon megviselték, úgy,
hogy több helyen ki is kellett szántani.
Általában igen gyengék s most kezdenek
virágozni. A kerti vetemények, bab és
egyéb hüvelyesek elvetése sok helyen na-
gyon megkésett és nagyobbára csak most
folyik. A nagyon korán elvetettek lefagy-
tak s újra kellett vetni, a későbbiek pedig
a hűvös időben lassan kelnek. A káposzta
palánták a melegágyakban elég jól fejlőd-
tek, kiültetésük azonban a kedvezőtlen
hideg idő miatt még csak igen kevés he-
lyen történt. A komló hajtásai több he-
lyen elfagytak. A kölest, tatárkát és cir-
kot most vetik. A kendert és lent részben
már elvetették, részben csak most vetik.
A korán vetettek jól kikeltek, de a hideg
időben nem fejlődtek kellőleg. A dohány
palánták a melegágyakban elég jól fejlő-
dnek. A cukorrépa és takarmányrépa
vetése több helyen még csak most van
folyamatban. A korán elvetett és kikelt
répák elfagytak, úgy, hogy újra kellett
vetni. A fagyok idején még ki nem kelt,
de már elvetett répák azóta szépen kikel-
tek s első kapálásuk is kezdetét vette.

A mesterséges takarmányok közül a
korán fejlődésnek indult lucernák és lő-
herék az áprilisi erős fagyoktól sok he-
lyen igen érzékenyen megkárosodtak. A
réli fű szépen megindult növeését az ápri-
lisi hideg időjárás nagyon visszavetelte.
A legelők fűnövesztését az áprilisi hideg idő-
járás szintén hátráltatta. A gyümölcsfák
közül a korán virágzó sárgabarack, man-
dula, cseresznye és meggy sok helyen tel-
jesen elfagytak. A később virágzó alma,
körte és szilva teljes virágzásban vannak.

A szőlők telelése a szőlészeti és bo-
rászati felügyelők jelentései szerint, a
hegyi szőlőkben általában kielégítő volt,

ellenben az Alföld homoki és sikvidéki szőlőiben, valamint a többi borvidékek mélyen fekvő szőlőiben a rügek jelentékeny része még a télen elfagyott. Az áprilisi fagyok azonban még nagyobb kárt okoztak a szőlőkben és pedig sok helyen a hegyi szőlőkben is. Az áprilisi szőlő fagykár nagyon változó, aszerint, a mint a szőlők fakadása többé vagy kevésbé előre volt haladva.

Az erdélyrészi országrészben, továbbá az ország északkeleti és északi részeiben, különösen Tokaj-Hegyalján és Szilágy-vármegyékben alig tett kárt a tavaszi fagy.

— **Gazdakongresszus Kolozsvárt.** Az E. G. E. elnökségéhez több választmányi tag indítványt adott be aziránt, hogy az egylet a jövő évi erdélyi kiállítás idején a fővárosi vezető gazdakörök bevonásával, nagyobb-szabású országos gazdakongresszust rendezzen. Az E. G. E. igazgatóválasztmánya legközelebbi ülésében fogja az indítványt tárgyalni.

— **A Bács-Bodrog vármegyei kisgazdák Kolozsvárt.** A Bács-Bodrog vármegyei Gazd. Egylet 60 kisgazda tagja e hó 17-én Kolozsvárra érkezik. Jnhoff József egyleti titkár vezetése alatt. A gazdák kalauzolását az E. G. E. vállalta magára. A kiránduló társaság Kolozsvárról Brassóba megy, az országos tenyész állatkiállítás megtekintésére.

— **A gazdasági egyesületek állami támogatása.** Mult számunkban röviden megemlékeztünk a vármegyei gazdasági egyesületek elnökeinek értekezletéről és irtuk, hogy az értekezlet az ügyek további vezetésére a G. E. O. Sz.-t kérte fel. A G. E. O. Sz. mult hó 27-én tartott ülésén foglalkozott az egyletek subvencionálásának ügyével és egyhangulag magáévá tette Szilassy Zoltán, szövetségi titkárnak, az elnöki értekezlet megbízásából szerkesztett határozati javaslatát.

A határozati javaslat hét pontból áll, melyek közül fontosabbak a következők: A G. E. O. Sz. a vármegyei gazd. egyletek részére biztosított segélyt köszönettel veszi és a segélyhez kötött feltételeket elfogadja, az egyesületek autonómiájának föltétlen biztosítása mellett. A segély, amennyiben az egyesületek alapszabályszerűleg működnek, csakis a G. E. O. Sz.-nek előterjesztésére vonható meg.

Szükségesnek tartja a javaslat szerzője, határvonalat húzni a gazdasági egyesületek, gazdasági felügyelőségek és miniszteri kirendelések működési körének kijelölésére, hogy működésükben az összhang meg legyen és egy dolgot két intézmény két felé ne vezessen. E célból egy külön bizottság küldetett ki.

Ezenkívül még három bizottságot küldött ki a G. E. O. Sz. a számvitel és ellenőrzés, alapszabályok, kiállítások, díjazások, előadások, háziipari tanfolyamok és gazdakörök egységes szervezésére vonatkozó javaslatlét céljából.

Ha a bizottságok a munkálataikkal készen lesznek, azokat véleményadás végett az egyesületeknek megküldik.

— **Tejelőverseny Kolozsváron.** Az E. G. E. által az 1913. év őszére tervbe vett országos tenyészállatkiállítással kapcsolatosan egy tejelőverseny rendezésének az eszméje is felmerült. Az eszme igen helyes, hogy t. i. a tenyészállatkiállításra a zsüri ne csak a külső formát bírálja a tenyészteheneknél és csak a jelekből, mint pld. finom szőrözlet, vékony farok, szelid kifejezésű pofa, stb. ítéljen, hanem az állatoknak a hitelesen kimutatható belső értéküket is vessék latba. A tejelőversenyt, a terv szerint, az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete vezetné, természetesen elsősorban is a törzkönyvezett anyaggal. A terv a legközelebbi

választmányi ülésen fog az igazgató választmány elé kerülni és tárgyalatni.

— **A kolozsvári V-ik országos méhészeti kongresszus.** 1907. év augusztus hó 22—23-án Pécsen tartott IV-ik országos méhészeti kongresszus határozatilag kimondta, hogy a legközelebbi kongresszust Kolozsvárt fogja megtartani s annak rendezésével a társegyesületekkel karöltve az Erdélyrészi Méhész-Egyesületet bizza meg.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület e megbízatást örömmel vállalta magára s f. évi január havában tartott közgyűlésen elhatározta, hogy a kongresszust f. évi augusztus hó 18—19-ére a megbízatás értelmében összehívja s azzal kapcsolatosan augusztus hó 18—24-ig bezárólag Kolozsvárt mézvásárral egybekötendő Országos méhészeti kiállítást rendez.

A kongresszus és kiállítás fővédnökségét Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter ur Ónagyméltósága volt kegyes elfogadni.

A bejelenetű ivateket most küldi szét az egylet titkári hivatala. A kongresszusra vonatkozó részletes programot a rendezőbizottság később fogja közölni és akkor majd mi is bővebben foglalkozunk ezzel.

— **Tenyésztők napja Választ-Bonchidán.** A választ-bonchidai katonai csikótelepen április hó 28-án tartották meg a tenyésztők napját Bacsák Zsigmond altábornagy, pótlovazási főfelügyelő jelenlétében. A tenyésztők közül megjelentek: D'Orsay Olivér gróf, Fáy József, Bánffy Ernő báró, e. g. e. elnök, Bánffy Albert báró, Graefl Jenő, Graefl Andor, Tisza Kálmán gróf, ifj. Tisza István gróf, Radvánszky báró, Zoltán Sándor, Hamvay József, Kohn Gábor és Kohn Miksa. Bemutatták a jelenlévő és más nagyobb tenyésztők ménesiből vett lovakat és a beosztott pótlovakat, Délután tartották a csikótelep altisztjeinek, csikósainak és a kincstári vadászlovaknak versenyét, amely után a díjak kerültek kiosztásra.

— **Országos állatkiállítás Brassóban.** A folyó évi május hó 16., 17. és 18-án Brassóban rendezendő országos állatkiállításra a kiállítandó állatok örvendetes számban jelentettek be. Bejelentetett ugyanis 198 ló, 700-nál több szarvasmarha, 300 sertés, 150 juh és 200 ketrec baromfi és házinyul.

Ezen bejelentések állattenyésztésünknek igen áttekinthető képét fogják nyújtani. Örvendetes nagy a kiállítás látogatására bejelentett idegenek száma is, mely a 7000-et már túlhaladja. Mindezen számok arra vallanak, hogy a kiállítás megtekintésre méltó lesz, mely körülményt a külföld is figyelemre méltatta, amennyiben a szomszédos országokból, Romániából és Szerbiából a kiállítás látogatására magasrangú személyiségek jelentették be részvételüket.

— **Az első országos kukorica kiállításnak a rendezőbizottsága a minap tarott ülésén a kiállítás szabályzatát végleg megállapította, melyet a résztvevőknek meg fog küldeni. A kiállítás helye Budapesten, VI. Nagymező-utca 68. sz. alatt lesz.**

A fizetendő térdij a bejelentési két korona díjon kívül: egy csó után 5 K., 25 kg. után 8 K., 5 szál után 15 K., 50 kg. után 15 K., melylyel szemben a kiállítási katalógusban díjtalanul történik a közlés, részletesebb leírásért azonban külön díj fizetendő. A kollektív kiállítás által igénybeveendő asztalterületért a följé eső feltehetőleg együtt négyszögméterenként 25 K. térdij fizetendő.

A gépkiállításra csak szorosan vett kukoricamivelőgépek állíthatók ki, melyek térdija négyszögméterenként 10 K.

A kiállítandó kukorica csak csövesen küldhető be, vagy szárral együtt, a morzsolást a rendezőbizottság végezteti.

Díjakul arany-, ezüst- és bronzérmek, továbbá oklevelek tüzetnek ki, pénzdíjban csak kisgazdák részesíttetnek. Gazdatisztek a Szücs Zsigmond által felajánlott 50 drb. arany díjban részesülnek.

A bíráló-bizottság tagjaitul megválasztattak Kerpely Kálmán elnöktele alatt Baár József, Baross László, Blantz Jenő, Dégen Árpád dr., Eckstein Fülöp, Grabner Emil, Gyárfás József, Jattka Ferenc, Juhász Árpád, Jankovich Lőrinc, Károly Rezső dr., Leidenfrost Károly, Lészay Ferenc és Szücs Zsigmond, mely bizottság szükség szerint kiegészíteti magát.

A kiállításon bemutatandó grafikonok kidolgozására Kerpely Kálmán, Fabricius Endre, Juhász Árpád és Timár János vállalkoztak, fel fognak kéretni azonban a tudományos intézetek is szakbavágó grafikonok, kimutatások készítésére.

A kiállítással egyidőben a kukorica termesztésére, művelésére, a kukorica növényi és állati betegségei ellen való védekezésre vonatkozó szakelőadások fognak tartatni.

Végül az erdélyrészi termelők megfelelő részvételének biztosítására szükséges intézkedések megtételével — az erdélyi gazdasági egylet útján — Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanárt bízták meg.

— **A saazi komlópiacról.** Az O. M. G. E. tudósítójának legközelebbi jelentése szerint a komlópiac terén a saazi piacon ujjában alig állt be változás. I. rendű áru 390—420 korona, jó közép 400—410 korona, közép 390—400 korona, alsóbbrendű 380—390 korona 50 kilógrammonként. A hét végén az irányzat nyugodt és szilárd.

— **A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-c. revíziója.** Az 1895. évi XLVI. t.-c. hiányainak kiküszöbölése végett a törvény revíziójára lévén szükség, annak idején véleményadásra szólította fel a földmivelésügyi miniszter az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is, hogy a gazdasági társadalomnak a törvény revíziójára vonatkozó kívánalmait terjessze elő. Az O. M. G. E. kebeléből kiküldött szűkebb körű bizottság minap készült el munkájával és mindazokat a javaslatokat, melyeknek tekintetbe vételére a bizottság a törvény revíziójával súlyt helyez az egyesület közgazdasági szakosztályának Emödy József elnöklésével tartott ülésén Szilassy Zoltán orsz. képviselő, titkár terjesztette a szakosztály elé.

Szilassy Zoltán előadó szerint a legáltalánosabb szükségletek kielégítésére szolgáló mezőgazdasági terményeket, leginkább élelmicikkeket, a fogyasztók igen gyakran nem eredeti minőségükben, hanem értékükben csökkentve, meghamisítva, sőt az egészségre is káros állapotban kapják meg a közvetítő kereskedelemtől, de igen gyakori hamisítások tapasztalhatók azon mezőgazdasági eredetű termékeknél is, amelyek átdolgozás után kerülnek a fogyasztókhoz, amidőn az áru rosszabbá változtatását vagy éppen meghamisítását a feldolgozást végző ipari vállalatok eszközlik, végül semmivel sem kisebb a hamisítások száma azoknál az általánosan használt cikkeknel, melyek ugyan nem mezőgazdasági eredetűek, hanem amelyek a mezőgazdaságban használtatván fel, a mezőgazdaság érdekeit legközvetlenebbül érintik. Ezek a hamisítások károsítják a fogyasztókat és termelőket egyaránt. A fogyasztóknak és termelőknél tehát egyforma érdeke, hogy ezen mindennapi, a technikai eljárások tökéletesítése és az emberi kapzsiság növekedése által folyton szaporodó hamisítások ellen törvényes védelmet nyerjenek. Szól a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról

szóló 1895. évi XLVI. t.-c. üdvös hatásáról, majd a törvény revíziójának szükségességét hangoztatván, föl hívja a kormány figyelmét arra, hogy a törvény revíziója alkalmával a törvény célzatának megfelelőleg több elvi kiegészítésre legyen figyelemmel a kihágás megállapításánál, a büntetések szigorításánál, a kihágás által károsított fél kártalanításánál, a másodminta vizsgálatoknál és különösen ott, ahol a mezőgazdasági termékek, termények és cikkek belső minőségüket feltüntető, igazolható és kellőképpen ellenőrizhető jelzők használata mellett való forgalombahozatalát illető általános kíváncsolom teljesítéséről van szó. Mindennapi tapasztalat ugyanis, hogy a gyárosok és kereskedők hangzatos címek alatt hoznak forgalomba egyes árukat, felruházván azokat különböző jó és hasznos tulajdonságokkal, melyek gyakorlatban egyáltalán nem igazolódhatnak be és bár ezek a cikkek magukban véve hamisítványoknak nem jelezhetők, mégis a fogyasztóközöniséget nagy mértékben károsítják, mivel valódi értéküknél jóval magasabb áron hozatnak forgalomba. A fogyasztóközöniségnek a hamisításokon kívül az ilyen mű *visszabélések* elleni megvédelmezését is a törvény feladatának tartja. Utal ezután az előadó azon kíváncsolgókra, hogy a törvény hatálya a hamisításnak kitett lehető sok cikkre terjesztessék ki és hogy különösen egy megfelelő tápszertörvény hiányában ezen törvény hatálya az összes tápszerekre kiterjesztessék, úgy fogván fel helyesen a kérdést, hogy az 1895. XLVI. t.-c. igazi feladata nemcsak a termelők, hanem a fogyasztók érdekeinek is megvédelmezése. Külön élelmiszer törvény megalkotására ezért azonban nincs szükség, mert az 1895. XLVI. t.-c. novellája alkalmával az összes szóba jöhető tápszerekre a törvény hatálya kiterjeszhető. Az a körülmény pedig, hogy a tápszerek a mezőgazdaságból erednek, megadja a lehetőséget, hogy éppen ezen törvény hatálya alá helyeztessenek, melyet a mezőgazdasági termények védelmére a földművelésügyi miniszter van hivatva végrehajtani. Semmi akadályja nincs ennek. Sőt a fogyasztóközöniség lelketlen kizsákmányolásának meggátlása érdekében a hazai és külföldi mezőgazdasági termelésből származó élelmicikkeknek a törvény hatáskörébe való bevonására a legnagyobb szükség van. Attért ezután Szilassy a vegyvizsgáló és vetőmagvizsgáló állomások szaporításának, a termények, termékek és cikkek körforgalmi ellenőrzésének, valamint a mintavétel eszközeinek beszerzése és kezelési ügyére, majd az 1895. évi XLVI. t.-c. részletes bírálata után az 1896. évi 38.286. számú miniszteri rendelettel foglalkozott, bőven megindokolván mindazon javaslatokat, melyeket a törvény revíziójának előkészítésére kiküldött bizottság elfogadásra ajánl a szakosztálynak.

A nagy figyelemmel hallgatott előadás után a szakosztály az 1895. évi LXVI. t.-c. revíziójára kiküldött bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Fesztelich Andor gróf hosszasan foglalkozik a tejhamisítások kérdésével és azok megakadályozása végett a legradikálisabb intézkedéseket sürgeti.

Polyák Béla dr. az előadói előterjesztést jogi- és gazdasági tekintetben tökéletesen megfelelőnek tartja, csak azt ellenzi, hogy a törvény által megállapított kihágás eseteiben közigazgatási uton állapítsák meg a károsított fél kártalanítására szolgáló összeget. Eszrevételét jogi érvekkel támogatja.

Émődy József a műtrágyafélék forgalombahozatalánál a kizsákmányolás és család ellen a legnagyobb védelemben óhajtja részesíteni a kisgazdákat. A min-

ták vételénél a vasuti alkalmazottak közreműködésére számít.

Pallavicini Ede őrnagy a hatósági mintavétel bajait teszi szóvá.

Végül Szilassy Zoltán válaszolt az egyes észrevételekre, mire a szakosztály az előadói terjesztést a módosítások tekintetbevételével egyhangulag magáévá tette.

— **Kukorica-termelési kísérletek.** Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás folytatván a már évekkal ezelőtt megkezdett hazai nemesítésű kukoricafélésegek kipróbálását, legutóbb a Mesterházy Ernő dr. által nemesített «mesterházy», a V. Szabó János által nemesített «csorvási» és a Játka Ferenc által nemesített «kalácsai» kukoricákat hasonlította össze részint egymással, részint a kísérletet végző gazdaságokban termelni szokott u. n. gazdasági kukoricával. A kísérletben kipróbált három kukoricafélésegről végleges bírálatot az állomás még nem mondhat, mivel e kukoricákat csak négy helyen próbálták ki, tehát valóságos értéküket nem lehetett megállapítani. A «mesterházy» kukorica kemény, aprószemű féleség, mely különösen korai érése és jó minősége miatt oly helyeken, hol a bővebben termő, de késői érésű kukoricák a korán bekövetkező őszi hideg miatt már eredményesen nem termeszülhetnek, figyelemre méltó; hátránya, hogy még nem fajtaálló. Viszont a «csorvási» kukorica ott érdemel nagyobb figyelmet, hol a korai hidegtől félni nem lehet, azaz ahol — mint az Alföldön — jól beérhet. E kukorica külsőleg a sárga lófoguakkal teljesen megegyezik. Hátránya alacsony hektóliter sulya.

— **Országos állatkiállítás Brassóban.** Az egyes csoportok bíráló-bizottságai véglegesen megalakultak és olyan szakemberekből állanak, akiknek nevei mint tenyésztők is jó hangzással bírnak. A szomszédos Romániában nagy az érdeklődés a kiállítás iránt, úgy hogy nagyszámu látogatóra számíthatnak onnét. Ez annyival örvedesebb és a kiállítás céljainak megfelelőbb, mivel Románia éppen most készül állattenyésztését megjavítani és ez alkalommal meggyőződhet arról, hogy a magyarországi tenyésztőknél éppen olyan szép és minden tekintetben megfelelő apa és anyaállatokat szerezhet be, mintha eredeti, távolos hazájukból importálná azokat. A kiállítás május 16, 17 és 18 napjain lesz.

— **Romániai kiviteli vám.** Románországtól, most törvénybeiktatott vámtarifája 2 leu (1 korona 94 fillér) kiviteli vámot szab a kivitelre kerülő korpá métermázsájára. E fontos abraktermény kivitelének megnehezítése a román állattenyésztést célozza. Magyarország 1910-ben 43 ezer métermázsas buza- és rozskorpát hozott be Romániából, ami éppen harmadrészt tette összes korpabehozatallunknak. A magas kiviteli vám előreláthatóan csökkentheti majd a román korpakivitelét. A román kormány nemcsak az állattenyésztés, nevezetesen a kivitelre szolgáló hustermelés fellendítésére törekszik, hanem a nemzeti ipar fejlesztéséről is most terjesztett törvényjavaslatot a kamara elé, amely évtizedekre szóló iparfejlesztési programot alapoz meg. A javaslat abból az elvből indul ki, hogy a hazai ipar eddigi csekély fejlődéséből lehetetlen tette a kívánatos fejlődést és éppen ezért az állam fokozott védelemben és támogatásban részesíti elsősorban a belföldi nyersanyagot feldolgozó iparágakat, továbbá a kisipart és a népies háziipart. Az állami támogatást élvező gyárak és egyéb ipartelepek azonban legalább háromnegyed részben román munkást tartoznak alkalmazni, míg a műszaki és irodai személyzetnek csak tíz év

mulva 25, illetőleg husz év mulva 60 százaléka szól hasonló kikötés. Látjuk, hogy Románia is teljes erővel igyekszik iparát fejleszteni s e célra jelentékeny anyagi áldozatokat sem sajnál.

— **A triörök terjesztése.** A Szolnok-bokamegyei Gazdasági Egyesület egyik fő-törekvését képezi, hogy a kisgazdák jó vetőmagot kapjanak. Mivel ennek legfőbb akadályja a kevésbé tiszta vetőmag elterjedése, az egyesület triöröket osztott szét az egyes községekben, melyekhez mérsékelt használati bérért minden gazda hozzájuthat.

— **Lapunk mai számához** mellékeljük az országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárról szóló, 1900: XVI., 1902: XIV. és 1912: VIII. t.-cikkek kivonatos ismertetését, melynek átolvasását a gazdaközöniség figyelmébe ajánljuk.

— **A középeurópai komlótermelők szövetségének.** Az égeri (Csehország) komlótermelő egyesület kezdesére május 5-én és a következő napokon a középeurópai komlótermelők kongresszust tartanak a kezdő egyesület székhelyén. A kongresszuson, a komlótermelők érdekeinek védelmére, megalakítják a középeurópai komlótermelők szövetségét központját. A központ, a komlóalakulása érdekében, nyilván fogja tartani a világ komlótermését. És világszerte szervezi a komlótermés becslés tudósításokat. Az értekezletre a magyarországi komlótermelők szintén küldenek képviselőket.

— **Értesítő.** Azt tapasztalván, hogy a gazdaközöniség egy része még most is kétségbe vonja a „Jurenák-féle” ekék előnyeit a »Sack«-rendszerű ekével szemben, bár azt már a legnagyobb lelkiismerettel, arra illetékes gazdák többször ismertették és ezek közt:

Gróf Dessewffy Emil, Kodolányi Antal, Herényi Gotthárd Sándor, Váradi Szabó János, Pálffy Dezső, a Bihar, Bereg, Csongrád, Békés, Szabolcs, Baranya megyei gazdasági egyesületek, Jekelfalussy volt honvédelmi miniszter a Ruthén hegyvidéki min. kirendeltség, a »Gazdasági Lapok«, a »Köztelek«, az »Erdélyi Gazda«, több szaklapok, s legutóbb a debreceni gazdasági akadémia és több kiállításon s versenyen elnyert kitüntetések, állami érem, stb., dacára mindezeknek még sem valószínűleg elég arra, hogy e magyar találmányu eke, »a jövő ekéje« e?

A múlt őszön a Marostordamegyei gazdasági egyesület, ifj. gróf Teleky Domokos geryeszegi birtokán tartott egy eke-versenyt, amely kb. 400 gazda szemé láttára és a legnagyobb meglepedésre folyt le. Ezen verseny, illetve bemutatás azt eredményezte, hogy az erdélyi nagyobb birtokosok indítva érezzék magukat egy részvénytársaság menten való megalakítására Marosvásárhelyen, gróf Teleky Arthur elnöksége alatt »Jurenák Szab. Ekegyár Részvénytársaság« címen. Már meg is kezdődött az ekéknek nagybani gyártása is, mely elfogja látni a gazdaközöniség igényeit, jobb és jutányosabb áru ekékkel, mint bármely gyártelep.

Legfőbb célja a részvénytársaságnak, hogy egyszer s mindenkorra vége vessék a magyar eke iránti kétségkedésnek és ellensúlyozva legyen a jogtalan és méltánytalan diflamáló konkurencianak jogosultsága is, nemkülönben a terhes és hosszadalmas megismeretéssel járó további idő mulasztás általa, hogy egy országos bemutatáson mondassék ki, hogy melyik hát a »jövő ekéje«? Ennek megejtésére tisztelettel meghívjuk legelsősorban a m. kir. földművelési miniszterlumot, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, a vármegyei gazdasági egyesületeket, a gazdaköröket, a

felsőbb és alsóbb gazdasági tanintézetek igazgatóságait, a m. kir. műgyetem gép osztályának igazgatóságát, vagyis mindenkit, akiknek érdekében van erről határozottan meggyőződni és támogatásával részvénytársaságunkat, amely magyar gazdákból alakult, szerencsétlenni, vagyis vállalva támogatni, hogy a további milliók kiözönlését az idegen ekékért, amely már 36 év óta uzussá vált, lehetőleg korlátozhatjuk és megfordítva, utat nyissunk a magyar eke külföldre való kivitelének.

Nyilvánvaló, hogy az eke a földművelésnek első eszköze, egy a népvándorlásnak is a meggátolója, tehát ha e tárgy, mint legelőkétebb, hazánkban született, akkor ez nemcsak egyéni, hanem méltán nemzeti vagyonnak tekintendő és legelső sorban és legnagyobb energiával, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak hivatása pártfogolni, az kétségbe nem is vonható, mert állami támogatás mellett érhető el az, hogy a külföldre való export megkönnyíthessék

Az Esztergom megyei Gazdasági Egyesület szíves közreműködése folytán kegyes volt a Nagyméltóságú esztergomi Főkapitán a párkány-nánai vasútállomás mellett fekvő uradalmát kijelölni, hol bérkocsi, étterem rendelkezésre áll.

Párkányánán tartatik tehát még május 22-én, e bemutatás, hol is a legutóbbi rendszerű 6-os, 7-es, 8-as, 10-es ekék, nemkülönben más rendszertől a »Jurenák-féle« rendszerre átfordított, már kihasznált uradalmi ekék bemutatni fognak az egész napon át.

1912. május hó 5-én.

„Jurenák“ szab. ökegyár részvénytársaság
Marosvásárhely.

2741

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)
FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi ténfiái adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

ALAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkerítészete

tájkerítész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2278 VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Keresek sze ényebb igényű ispánt,
ki szőlő és mezőgazdaságban szerzett
pár évi gyakorlattal bír, oláhul jól tud
és az állást rövid idő alatt elfoglalhatja.

Kontz Zsigmond, Bonyha.

Kisküküllőmegye. 2738

Uradalmi számadások

átvizsgálását elvállalja e téren
nagy gyakorlattal bíró

szakember,

Cím a kiadóhivatalban.

Eladó

150 drb három hónapos mangalica malac

70 darab 9 hónapos malac,

Megtekinteni lehet: 2740

Szalma Sándor

Mezőszengyeli tanyáján, értekezni Szalma
Sándor Balázstelke.

Levél által is lehet értekezni.

Eladó

üzem nagyobbítás folytán egy
jó karban levő 12 lóerejű

„Höcker“-féle

félstabil gőzkazán.

Bővebb felvilágosítás szereshető:

Papp Kálmán

nagybirtokosnál

Somogyom, (Kisküküllőmegye)

2742

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári
állatkiállításon első
díjjal díjazott

Orpington-
törzstyukok
eladók.

Erzsébet-út
13. szám.

Az
„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizlaló	—70	36. Jakab László. »Utmutató házi állataink egészségének gondozására«	1:50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	—50	38. Cserháti Sándor. A gyomok kártékony-sága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—30
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Utmutató az állati betegségek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Rázdó Imre. A legfontosabb szalás takarmánynövények termesztése	—40
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	—70	43. Ikfalvi Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb előskodói	1—	44. Ross Nándor. A tenyészkancákról, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	45. Hadvig Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék termesztése a szántóföldön	—50
14. Cserháti Sándor. A csalánadé termesztése, bevermelése és etetése	—70	47. Dr. Báintger Ferenc. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcsipálka-főzés	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa termesztés«	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	—70	49. Dr. Csérey Lajos. »Magyar komló termesztés«	1—
17. Asványi Lajos. A vörös lóher termesztéséről	—80	50. Cserháti Sándor. »A gabonafélék termesztése«	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények termesztése«	1:50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei	1:50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berendezéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferenc. A kosárfűz termelése	—60	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutatás a vadon termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	1:20	55. Jászberényi András és Szász Ferenc. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés, 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A lón- és kender-termeléséről és áztatásáról I.	—50	56. Csérey Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvhk termelése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	—80		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	—80		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1—		
28. Nemes István. Talajjavító lecsapolással	1—		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	—70		
30. Nemes István. Az öntözés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szülészeti köréből	1:20		
32. Szűcs Mihály. A jégkár ellen való biztosítás és a károk becsülése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvevő	—80		

Megrendelés és pénz:

az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; »Takp. Hitelbank«, Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tétetnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2738

GRAND PRIX PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati czikkeiben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett). 2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.

Fél doboz 70 fillér.

50 évnél régebben használják a legtöbb istállóban ótvágytalanság és emésztelenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertéspar.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére

Kis doboz 1 K 20 f.

Nagy doboz 2 K 40 f.

Baromfi-par.

Diétikus szer mint póteledel gyöngygyökök, kacskák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 éradag 60 fill., ládikával a 50 éradaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarhák 2 K.

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tőgykenőcs. Egy tégely . . . 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 fill.

Nyeregzsappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postal szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész. **Korneuburg, Wien mellett.**

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

Az összes

2681 I.

Gépek és formák

homok értékesítésére.

Cementtetőcserépgyártógépek, betonürtömbgyártógépek, cementfalazótéglagyártógépek, cementalagszógyártógépek.

F O R M Á K

csatornázási csövek, lépcsők, kerítésoszlopok stb. előállítására.

K Ö T Ö R Ö K.

PRÉSEK

BETONKEVERŐK.

L. C. M.—Cementfestékek.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

443 sz. árjegyzék díjmentesen.

10% azaz tiz százalék

díjvisszatérítést ad

Gazdák Biztosító Szövetkezete

mindazon biztosított tagjainak, kik 1911. évben akár egy, akár több évre nála jégkár ellen biztosítottak, ha 1912. évben ismét a Szövetkezethél fognak jégkár ellen biztosítani.

Igazgatóság:

Budapesten, VIII., Baross-utca 10.

Vezérképviselőségek: Arad, Budapest, Brassó, Debrecen, Kaposvár, Késmárk, Karlóca, Kolozsvár, Komárom, Losonc, Miskolc, Nagybecskerek, Pozsony, Szeged, Szekesfehervár, Temesvár.

Főképviselőségek: Békéscsaba, Dicsőszentmárton, Eger, Homonna, Ipolyság, Kassa, Kovászna, Kapuvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Nyiregyháza, Pápa, Pécs, Szabadka, Szombathely, Szekszárd, Tapolca, Veszprém, Zombor, ahol bővebb felvilágosítások kaphatók és biztosítási ajánlatok benyújthatók.

2008

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2066

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

400

holdas birtok

a Mezőségeen

Pusztakamarás község határában

1913. január 1.-től

kiadó.

Cim: a kiadóhivatalba.

2739

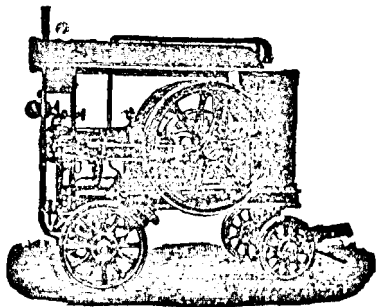
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

2685

Ha „FORHIN“-nal permetez,

2066

Kardos
Bruno

I - SZOR
kevesebb
a gond,
II - SZOR
kevesebb
a munka,
III - SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
bordói keverék

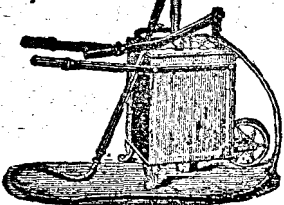
kész állapotban nagyon erősen tapad a nedves levélre is
Bármily harminál permetezhet vele. Semmi fűedéke nincs
Számítalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig Dr. Aschenbrandt
szabadalmát képezett Rézkenport és bordói port is.

FORHIN-gyártó, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

kérjen ingyen és bérmentve leírást.

A Heller-féle
„KING“
gyorsmeszelő és
fertőtlenítő gép.
Az ecset
munka 20-
szorosát
teljesíti

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú
használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülöz-
hető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítá-
sok majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel többet
teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozás
és előmunkálatot feleslegessé tesz.

Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.
Gyártók azonkívül: 2684

Pittore és Triumph
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyút azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva,
tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszerelés-
sel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két vagy háromágú (szóróval)

60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Ké-jenek leírást. Képviselek kerestetnek.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett
és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámit váltókat, kisorsolt és egyéb értékeket mérsékelt kamatláb mellett.
Jelzálogköleszőnőket készpénzben ad

2004

ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad
mellett.

Jelzálogköleszőnőket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen
ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Értőkpapirokat vesz és elad, ezek eladását közvetíti.

Utalványokat állít ki külföldi piacokra.

Árukra előlegel ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. Ponyvakölesző Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-köleszőnőket, szerzek
konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
rta az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapo-
kat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen
katonai óvadékkal alkalmas, a földszéken is jegyzett 50
év alatt kisorsolando

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszé-
benben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ ki-
fizettetnek

A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak birtokok és bérletek, erdők, bá-
nyák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT
13. SZÁM ALATT.

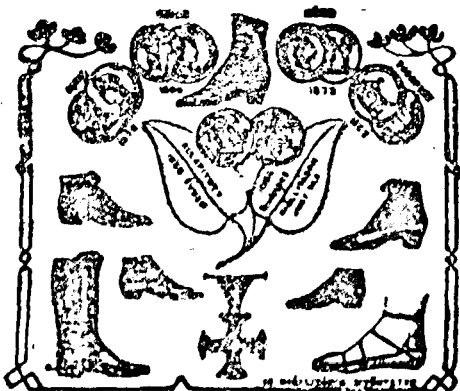
A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagosa ügynöksége.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítettnek.

Számtartó-kulcsárt keresek,

30-40 korona havi fizetésre és teljes ellátásra.

Teljesen megbízható, józanéletű, szorgalmas, nőtlen és
oláhul jól tudó fiatal emberek pályázatukat küldjék:

a kiadóhivatalhoz.

2051 I.

Eladó 2 darab igen szép, 7-8 éves

kis poni-ló

fekete és sárga színűek, hibátlanok.

Cím: a kiadóhivatalban.

2051 II.